पूर्वा

कृषिदूत

प्रबोधनातून परिवर्तन... मासिक

विशेषांक

मधुक्रांती-२०२१

दुसऱ्या हरितक्रांतीसाठी मधुक्रांती

वर्ष १३ । अंक १ । जानेवारी २०२२ । नाशिक

पाने ६४ । मूल्य रु. ३५/-

(प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेला
नाशिक एच.ओ.मधून वितरित केला जातो.)

आदर्श गांव सेवरगांव

(Miniature Village Model)

बसवंत गार्डन हे उत्तर महाराष्ट्रातील कृषीक्षेत्राशी संबंधित एक महत्त्वाचे केंद्र असून **'गांव समृद्ध तर देश समृद्ध'** ही खूप महत्त्वाची विचारधारा आम्ही या ठिकाणी मांडली आहे. खेड्यापाड्यांचा विकास झाला तरच भारताचा विकास होणार आहे.

यातील दुसरी विचारधारा म्हणजे **गांव तेव्हाच समृद्ध होईल जेव्हा ते जलसमृद्ध असेल.** तिसरी विचारधारा म्हणजे **गांव तेव्हाच समृद्ध होईल जेव्हा फळभाज्यांवर प्रक्रिया होईल.**

भरघोस उत्पादन आल्यानंतर जर शेतीमालावर प्रक्रिया केली तरच गांव समृद्ध होणार आहे. या विचारांचा प्रसार व प्रत्यक्ष कृती करण्यासाठी **बसवंत गार्डन** मध्ये कृषी क्षेत्रातील विविध संकल्पना स्वतंत्रपणे मांडल्या आहेत. यातील प्रत्येक संकल्पनेला स्वतंत्र अस्तित्व असून त्याची एकत्रित मांडणी म्हणजे ग्रामीण भागासाठी एक आदर्श मॉडेल आहे.

या प्रकल्पाला भेट दिल्यास स्वयंपूर्ण **'आदर्श गांव–सेवरगांव'**च्या प्रतिकृतीतून ग्रामीण भागातील आदर्श तशीच सर्वांगसुंदर जीवनपद्धती जाणून घेता येईल. तसेच उद्योग–व्यवसाय, प्रक्रिया उद्योग व मधमाशी पालनातून शाश्वत शेती आणि उद्योजकता विकास यासारख्या अनेक संकल्पनांविषयी माहिती एकाच ठिकाणी मिळू शकणार आहे. तरी या नाविन्यपूर्ण प्रकल्पाला आपण अवश्य भेट द्यावी आणि सुरू केलेल्या या उपक्रमाचा लाभ घ्यावा.

संपूर्ण कुटुंबासह व मित्रपरिवारासह अवश्य भेट द्या !

बसवंत गार्डन

आदर्श गांव सेवरगांव

(Miniature Village Model)

अंतरवेली फाटा, मुखेड, ता. निफाड जि. नाशिक
श्री. अविनाश पवार – ९९२२५ ०९६६८

पूर्वा कृषिदूत
प्रबोधनातून परिवर्तन... मासिक
वर्ष १३ । अंक १ । जानेवारी २०२२ । नाशिक
पाने ६४ । मूल्य रु. ३५/-

अनुक्रम

१. मधमाशी पालनातून शाश्वत विकासाची संधी : डॉ. बी.बी. पवार (५)
२. मधमाशीद्वारे होणाऱ्या परागीभवनातून भरघोस पीक उत्पादनाकडे... : डॉ. भास्कर गायकवाड (१०)
३. मधमाश्याच वाढवतील महाराष्ट्रात खाद्यतेलाचे उत्पादन : संजय पवार (१३)
४. परागीभवनामध्ये मधमाश्यांचे स्थान निर्णायक : प्रा. उत्तम सहाणे (१५)
५. परागकणांचे व्यापारी तत्त्वावर उत्पादन आणि प्रक्रिया : डॉ. लक्ष्मी राव (१९)
६. बहुगुणी मधाची गुणवत्ता आणि प्रमाणीकरण : डॉ. धनंजय वाखले (२३)
७. बी व्हेनम : मधमाशीचं विषही ठरतं लाखमोलाचं : डॉ. भास्कर गायकवाड (२६)
८. मधमाश्यांच्या मोहोळाची रचना आणि कार्यपद्धतीच्या शोधाची ऐतिहासिक वाटचाल : डॉ. क.कृ. क्षीरसागर (२९)
९. रॉयल जेलीचे व्यापारी तत्त्वावर उत्पादन आणि प्रक्रिया : डॉ. लक्ष्मी राव (३१)
१०. आग्या मोहोळांचे मध व्यवसायातील महत्त्व मोठे : डॉ. गोपाल पालिवाल (३५)
११. पर्यटस्थळाचं वैभव लाभलेलं कृषी–उद्योगस्नेही 'मधुक्षेत्र' : नितीन कराळे (३८)
१२. 'बसवंत मधमाशी उद्यान आणि प्रशिक्षण केंद्र' पर्यटकांसाठी खुले : विक्रांत पाटील (४१)
१३. मी मधमाशी बोलतेय : डॉ. प्रमोद मगर (४२)
१४. अभिनव 'बी व्हेक्टरिंग' तंत्रज्ञान : (सौजन्य : पूर्वा कृषिदूत परिवार) (४३)
१५. १) मधमाशीच्या टीचभर पंखांवर ढीगभर कामांचा भार! : (सौजन्य : पूर्वा कृषिदूत परिवार)(४५)
२) मधमाशीही ठरली आता 'कागदोपत्री' कृषिनिविष्ठा
३) मधापासून 'मीड'चे उत्पादन
१६. मधमाशी पालनासाठी विविध शासकीय योजना : (सौजन्य : पूर्वा कृषिदूत परिवार) (४८)

योगदान : 'बसवंत मधुक्रांती-२०२०' पुरस्काराचे मानकरी

(पृष्ठ क्रमांक ५० ते ५५)

१. प्रशिक्षणातून वाढवत आहेत मधुसेवकांचं 'मोहोळ' : **(प्रा. उत्तम सहाणे)**

२. 'फॉरेस्ट हनी'च्या माध्यमातून जिद्दीनं झाल्या 'यशस्विनी' : **(सौ. रोहिणी पाटील)**

३. आग्या माश्यांसाठी रानोमाळ भ्रमंती : **(श्री. रामप्रसाद ठाकरे)**

४. परागीभवनातून वाढेल पिकांचा वंश;
'मधु'संगोपनाचा हाच सारांश! : **(श्री. प्रकाश पाटील)**

५. गडकिल्ल्यांशी दोस्ती, विविधांगी उपक्रम
मधुसंगोपनाचा फलदायी अभ्यासक्रम! : **(श्री. विजय महाजन)**

६. देशभर 'मधु'पर्यटन करणारे सेवाव्रती 'मास्टर ट्रेनर' : **(श्री. विष्णू जंगले)**

७. सृष्टिसंवर्धनाला हातभार; मध उत्पादनातून रोजगार : **(श्री. ज्ञानेश्वर मलिले)**

८. 'मधुर' उद्योगनिष्ठा जपल्याने लाभली सामाजिक प्रतिष्ठा : **(श्री. राजू कानवडे)**

योगदान : 'बसवंत मधुक्रांती-२०२१' पुरस्काराचे मानकरी

(पृष्ठ क्रमांक ५६ ते ६०)

१. 'कस्तुरी' मधाचा आश्वासक गोडवा : **(प्राजक्ता आदमणे)**

२. 'ऋषिमध' ब्रँडनेम ठरतंय लोकप्रिय : **(श्री. गणेश बुरकूल)**

३. उत्तर भारत भ्रमणातून वाढवला व्यवसाय : **(श्री. राहुल देवल)**

४. मधाचे कुशल ट्रेडर तसेच मास्टर ट्रेनरही! : **(श्री. विलास दरोडे)**

५. स्वयंपूर्ण प्रयत्नांमधून उभारला मधु-उद्योग : **(श्री. नीलेश पोतदार)**

६. सिराना मीड्सची 'मधाळ' वाटचाल : **(डॉ. अश्विनी टिळे/ डॉ. योगिनी बुधकर)**

७. मधमाशी पालन प्रसाराचे अखंड विद्याव्रत! : **(डॉ. भालचंद्र वायकर)**